

รายงานสรุป

OSM on Implementing the Sufficiency Economy Theory to Sustain Community Development

31 กรกฎาคม – 2 สิงหาคม 2567

จัดทำโดย ทิพย์สุภา กอบกู้วัฒนา
วิทยาการที่ปรึกษาอาวุโส สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

เศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทยมาเป็นระยะเวลานาน ในช่วงตั้งแต่ก่อนการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อมุ่งให้พสกนิกรได้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืน มั่นคง และปลอดภัย ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ อีกทั้งพระองค์ยังได้ทรงพระราชทานความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง เอาไว้เป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างชุมชนที่ยั่งยืน ช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชน โดยเน้นความยืดหยุ่น สมดุล และความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อช่วยให้ชุมชนเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน ดังนั้น APO จึงได้จัดการศึกษาดูงาน OSM ครั้งนี้ขึ้น เพื่อแบ่งปันแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง และต้องการส่งเสริมแนวคิดนี้ในประเทศสมาชิก เพื่อให้เข้าใจปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ รวมทั้งนโยบายและกรอบการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนที่ยั่งยืนในประเทศสมาชิกของ APO

ในภาคเกษตรกรรม การผลิตมากเกินไปในปัจจุบัน อุปทานส่วนเกิน และการบริโภคผลผลิตทางการเกษตรมากเกินไป ทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ และความผันผวนของราคาตลาดที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรรายได้ และการดำรงชีวิตในชุมชนชนบท ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาของชุมชนเหล่านี้แบบองค์รวม และได้แนะนำการผลิต/การปลูกแบบพอประมาณ มีความหลากหลาย พร้อมทั้งรักษาสมดุลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

การจัด OSM ครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมจากประเทศสมาชิก ราว 30 คน จากบังกลาเทศ กัมพูชา ฟิจิ อินเดีย ลาว มาเลเซีย มองโกเลีย เนปาล ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ศรีลังกา ตุรกี และประเทศไทย ซึ่งได้เรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ด้วยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีผ่านแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยได้จัดไปศึกษาดูงานที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (Khao Hin Sorn Royal Development Study Center) สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา (Chitralada Technology Institute) และ คูโบต้า ฟาร์ม (Kubota Farm) โดยสามารถสรุปการศึกษาดูงานแต่ละแห่งได้ดังนี้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ. ฉะเชิงเทรา
(Khao Hin Sorn Royal Development Study Center)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับการสถาปนาจาก พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2522 ในคราวเสด็จพระราชดำเนินมาเปิดศาลพระบวรราชานุสาวรีย์ของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ณ ที่นั้น ราษฎร 7 ราย ได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินบริเวณหมู่ 2 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 264 ไร่ เพื่อต้องการให้สร้างพระตำหนัก ด้วยเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จไปที่ไหนก็พยายามที่จะพัฒนาทำให้ที่ดินเจริญขึ้น เนื่องจากผืนดินเสื่อมโทรมไม่สามารถทำการเกษตรได้ ต่อมาราษฎรได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินเพิ่มเติมอีก 497 ไร่ ผนวกกับที่ดินบริเวณสวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์ และได้ทรงซื้อที่ดินที่อยู่ติดกับศูนย์ฯ เพิ่มเติมเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาส่วนพระองค์เขาหินซ้อน เนื้อที่ 655 ไร่ รวมเนื้อที่ทั้งหมดของศูนย์ 1,895 ไร่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชื่อว่า “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” นับเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรกในจำนวน 6 ศูนย์ทั่วประเทศ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานแนวทางการพัฒนาศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เป็นศูนย์ตัวอย่างด้านเกษตรกรรมที่สมบูรณ์แบบทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำ พื้นฟูสภาพป่า การพัฒนาดิน การวางแผนปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ โดยนำวิธีการที่ได้ผลมาแล้ว ถูกต้องประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด มาให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและพื้นที่ทำกิน นอกจากนั้นแล้วยังทรงพระราชทานแนวทางในการพัฒนาพื้นที่รอบศูนย์ศึกษาฯ บริเวณลุ่มน้ำโจนให้มีความเจริญขึ้น เป็นตัวอย่างแก่การพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา
(Chitralada Technology Institute)

สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา ได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อวันพุธที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2557 โดยมีรากฐานความเป็นมาจากโรงเรียนจิตรลดา ซึ่งก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2498 โดยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ปัจจุบันฯ เป็นสถานศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มุ่งเน้นให้การศึกษาด้านทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยี บนฐานของวิทยาศาสตร์และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความชำนาญในการปฏิบัติ ทำการสอน วิจัย ริเริ่ม ถ่ายทอด ฝึกอบรม พัฒนาบุคลากร พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยให้ผู้เข้ารับการศึกษามีโอกาสศึกษาด้านวิชาชีพเฉพาะทางจนถึงระดับอุดมศึกษา และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปลุกฝังให้นักเรียนและนักศึกษาเป็นพลเมืองดี มีจิตอาสา และมีวินัย โดยสถาบันฯ เปิดสอน 3 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะเทคโนโลยีดิจิทัล

คูโบต้า ฟาร์ม (Kubota Farm) จ.ชลบุรี

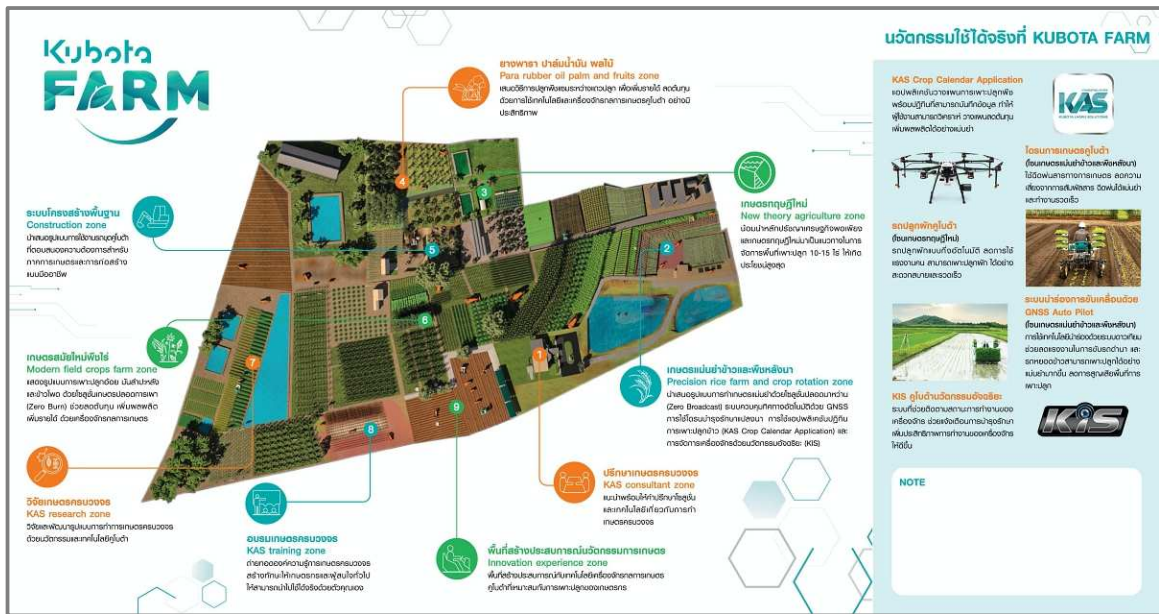

ภาพบรรยากาศการเข้าเยี่ยมชมดูงานที่ คูโบต้า ฟาร์ม (Kubota Farm) จ.ชลบุรี ได้รับความสนใจจาก APO Participant เป็นอย่างยิ่ง ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เพาะปลูกได้ทุกฤดูกาล และมี

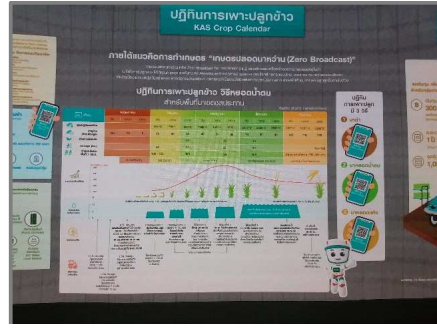
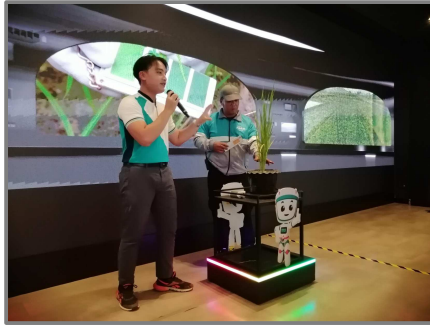
พืชเศรษฐกิจที่ทำให้คนไทย และหลาย ๆ ประเทศอ้อมท้อง แต่จะมีใครรู้ว่าเกษตรกรนั้นต้องประสบปัญหาหลาย ๆ อย่าง โดยเฉพาะเรื่องต้นทุนที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้รายได้ของเกษตรกรนั้นลดน้อยลง จนแทบไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต สยามคูโบต้า ผู้ขับเคลื่อนเกษตรกรรมไทยมามากกว่า 40 ปี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมาโดยตลอด จึงได้จัดตั้งคูโบต้าฟาร์ม เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งถ่ายทอดองค์ความรู้ที่แม่นยำ มีประสิทธิภาพ

KUBOTA FARM Tour ประกอบด้วย 10 Zone ได้แก่ Zone 1 ปรีกษาเกษตรครบวงจร Zone 2 เกษตรแม่นยำ ข้าวและพืชพลังงาน Zone 3 เกษตรทฤษฎีใหม่ Zone 4 ยางพารา ปาล์มน้ำมัน Zone 5 นวัตกรรมพืชสวน Zone 6 ระบบโครงสร้างพื้นฐาน Zone 7 เกษตรสมัยใหม่พืชไร่ Zone 8 วิจัยเกษตรครบวงจร Zone 9 อบรมเกษตรครบวงจร และ Zone 10 พื้นที่สร้างประสบการณ์นวัตกรรมการเกษตร ดังนี้

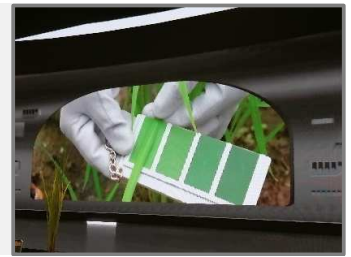
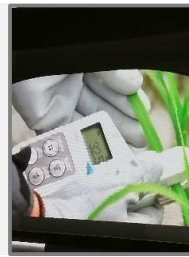

Zone 1 ปรีกษาเกษตรครบวงจร (KAS Consultant Zone) โซนปรีกษาเกษตรครบวงจร แนะนำการทำเกษตรแบบครบวงจรของสยามคูโบต้า และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำเกษตรแบบตัวต่อตัว

Zone 2 เกษตรแม่นยำข้าวและพืชพลังงาน (Precision Rice Farm and Crop Rotation Zone) คณะเยี่ยมชมได้เข้าชมใน Zone นี้ ซึ่งได้มีการนำนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้การทำการเกษตรมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยในโซนนี้ได้นำเสนอ 5 เรื่องสำคัญ ได้แก่ 1. โซลูชันปลอดนาหว่าน (Zero Broadcast) แสดงตัวอย่างด้วยการส่งเสริม 3 วิธี คือ การปักดำ การหยอดน้ำตม และการหยอดข้าวแห้ง 2. GNSS ระบบควบคุมทิศทางอัตโนมัติ 3. โดรนฉีดพ่นทางการเกษตร 4. แอปพลิเคชันปฏิทินการเพาะปลูก (KAS Crop Calendar Application) 5. การบริหารเครื่องจักรด้วยคูโบต่านวัตกรรมอัจฉริยะ KUBOTA Intelligent Solutions (KIS) หรือระบบ GPS telematics ที่สามารถระบุพิกัดของเครื่องจักรกลคูโบต้า และดึงข้อมูลรายงานออกมาให้เกษตรกรพัฒนาประสิทธิภาพการทำเกษตรได้

KAS หรือ KUBOTA (Agri) Solution คือ ระบบการจัดการด้านการเกษตร ที่นำการจัดการเครื่องจักรกลการเกษตร เข้ามามีบทบาทในการทำเกษตรในแต่ละขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งวิธีของ KAS เริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การเพาะปลูก การบำรุงดิน ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว พร้อมทั้งยังให้ข้อมูล และแสดงผลการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน อาทิเช่น โซลูชันปลอดนาหว่าน แอปพลิเคชันปฏิทินการเพาะปลูก เป็นต้น

ชุดตรวจสอบดิน (วัดค่า N, P, K และ pH)
ชุดตรวจสอบอินทรีย์วัตถุในดิน

เครื่องวัดคลอโรฟิลล์
(Chlorophyll Meter)

แผ่นเทียบสีใบข้าว

ชุดตรวจ N P K และ pH ของดิน สามารถตรวจวิเคราะห์ดินหาค่าธาตุอาหารหลัก N P K และ ค่า pH ของดินได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว ควรใช้ชุดตรวจ N P K หรือ Soil Test Kit ตรวจวิเคราะห์ดินอยู่เป็นประจำเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเตรียม และปรับสภาพดิน

ชุดตรวจสอบปริมาณอินทรีย์วัตถุเพื่อประเมินปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน สำหรับใช้ในภาคสนาม สามารถทราบผลการตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ ช่วยประหยัดเวลา และลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรจากการใส่ปุ๋ยที่เกินพอดี

เครื่องวัดคลอโรฟิลล์ (Chlorophyll Meter) เป็นที่นิยมโดยมากในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดคลอโรฟิลล์ได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องตัดตัวอย่างใบ ทำให้ใบหรือตัวอย่างไม่เกิดความเสียหาย อีกทั้งยังประหยัดค่าใช้จ่าย

แผ่นเทียบสีใบข้าว (Leaf Color Chart) คือ อุปกรณ์วัดสีของใบข้าว ซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกคุณภาพพิเศษ ประกอบด้วยแถบสีระดับต่าง ๆ 4-6 แถบ มีร่องเล็กๆ เลียนแบบลักษณะของใบข้าว ซึ่งระดับสีบนแผ่นเทียบจะจำลองจากสีของใบข้าว หลังจากการใส่ปุ๋ยเคมี ประกอบด้วยสีเขียวเข้มและจางลงตามลำดับ กระทั่งใบข้าวเป็นสีเหลืองเนื่องจากขาดธาตุอาหารไนโตรเจนอย่างรุนแรง

นอกจากนี้ คูโบต่ายังได้นำนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำเกษตรให้มีความแม่นยำยิ่งขึ้น ได้แก่ สัญญาณดาวเทียม GNSS (Global Navigation Satellite System) ระบบควบคุมทิศทางอัตโนมัติ โดรนฉีดพ่นทางการเกษตร และการบริหารเครื่องจักรด้วยคูโบต่านวัตกรรมอัจฉริยะ KUBOTA Intelligent Solutions (KIS) หรือระบบ GPS Telematics ที่สามารถระบุพิกัดของเครื่องจักรกลและดึงข้อมูลรายงานออกมาให้เกษตรกรพัฒนาประสิทธิภาพการทำเกษตรได้

สำหรับ Zone 3 – 10 ทางคณะไม่ได้เข้าเยี่ยมชม เนื่องจากฝนตกหนัก อย่างไรก็ตาม ทางเจ้าหน้าที่ของทาง Kubota ได้อธิบายสรุปเกี่ยวกับ Zone ดังกล่าวไว้ ดังนี้

Zone 3 เกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture Zone) และแนวคิดโคกหนองนาโมเดล เป็นการจำลองพื้นที่การเพาะปลูกที่น้อมนำแนวพระราชดำริในการบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยเครื่องจักรกลการเกษตรคูโบต้าและนำเสนอเทคโนโลยีที่ช่วยพัฒนารูปแบบการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดรายได้ตลอดปี ด้วยการวางแผนปลูกพืชที่ให้รายได้แบบรายวัน รายเดือน รายไตรมาส และรายปี

Zone 4 ยางพารา ปาล์มน้ำมัน (Para Rubber and Oil Palm Zone) เป็นการนำเสนอรูปแบบการเพาะปลูกเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรคูโบต้า

Zone 5 นวัตกรรมพืชสวน (Horticultural Innovation zone) ช่วยผู้ปลูกผักและผลไม้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มคุณภาพและมูลค่าของผลผลิตได้ โดยมีองค์ความรู้และนวัตกรรมที่น่าสนใจ ได้แก่ การปลูกไม้ผลแบบต้นเตี้ยเพื่อลดแรงงานคน การจัดการผลผลิตไม้ผลหลังการเก็บเกี่ยว และการเพาะปลูกพืชสมุนไพรคุณภาพสูงในเชิงพาณิชย์

Zone 6 ระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Construction Zone) การใช้งานรถชุดคูโบต้าเพื่อใช้งานทางด้านการเกษตร และสำหรับธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ก่อให้เกิดการใช้งานเครื่องจักรกลอย่างคุ้มค่า สร้างรายได้เสริมระหว่างฤดูกาล

Zone 7 เกษตรสมัยใหม่พืชไร่ (Modern Field Crop Farm Zone) แสดงรูปแบบการเพาะปลูกอ้อยและมันสำปะหลังด้วยเครื่องจักรกลการเกษตรแบบครบวงจรในทุกขั้นตอน เทคนิคการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต ตลอดจนแนะนำวิธีการและนวัตกรรมเกษตรต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อลดการเผาหลังจากเก็บเกี่ยว

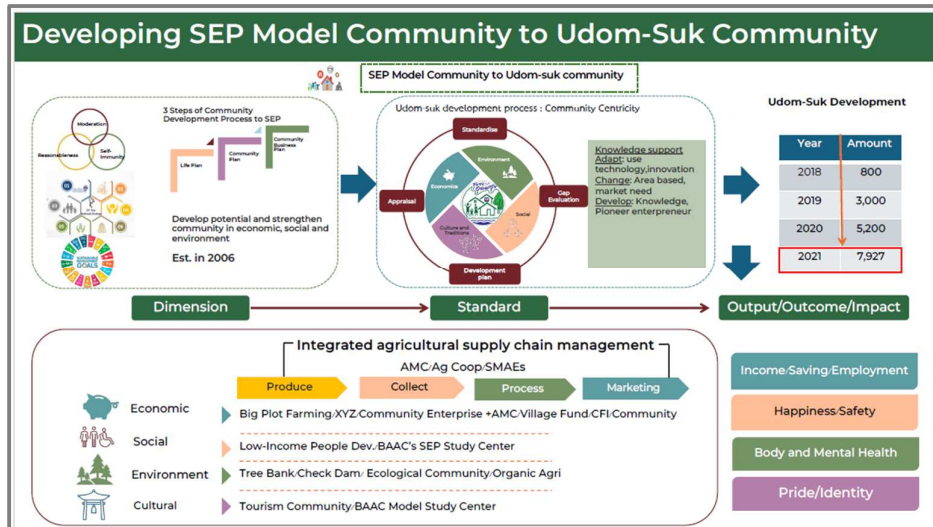
Zone 8 วิจัยเกษตรครบวงจร (KAS Research Zone) วิจัยและพัฒนาารูปแบบ รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพดินร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน

Zone 9 อบรมเกษตรกรครบวงจร (KAS Training Zone) ถ่ายทอดองค์ความรู้การเกษตรครบวงจรเพื่อสร้างทักษะให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ สามารถนำกลับไปใช้พัฒนาในพื้นที่ของตนเองได้จริง

Zone 10 พื้นที่สร้างประสบการณ์นวัตกรรมเกษตร (Innovation Experience Zone) พื้นที่สำหรับทดลองใช้และเลือกเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกของเกษตรกร

นอกจากนี้ คูโบต้าฟาร์มยังวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี IoT อีกหลายด้าน อาทิ เทคโนโลยีไร้คนขับ โดรนเพื่อการเกษตร และการนำสัญญาณดาวเทียม GNSS มาใช้ร่วมกับเครื่องจักรกลการเกษตรอัจฉริยะขับเคลื่อนแบบใช้ดาวเทียมนำทาง รองรับนวัตกรรมอัจฉริยะไร้คนขับ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำมาใช้ช่วยลดแรงงานคนและประหยัดเวลาในภาคการเกษตรของไทยมากขึ้น กล่าวได้ว่าคูโบต้าฟาร์ม เป็นฟาร์มที่ช่วยสร้างประสบการณ์เกษตรสมัยใหม่ในภูมิภาคอาเซียน โดยใช้นวัตกรรมเกษตรครบวงจร เพื่อยกระดับให้เป็นเกษตรแม่นยำที่มีประสิทธิภาพ และให้ผลลัพธ์คุ้มค่า รวมถึงบริหารจัดการรายได้ เพื่อนำพาภูมิภาคอาเซียนไปสู่เกษตรยุคใหม่อย่างยั่งยืน

ภายหลังการเข้าเยี่ยมชมชุมชน ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน OSM ยังได้รับฟังสัมมนาเกี่ยวกับแนวคิดในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง จากผู้แทนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives: BAAC) หรือ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นธนาคารต้นแบบที่มุ่งพัฒนาชนบทสู่ความยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาชุมชนอุดมสุข ของ ธกส.

นอกจากนี้ ยังมีผู้แทนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งได้บรรยายเกี่ยวกับภารกิจที่สำคัญของกรมฯ ในการเผยแพร่ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้ต่างประเทศได้มีความรู้ความเข้าใจ และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีโครงการทางกรมฯ ให้การสนับสนุนงบประมาณกับประเทศที่ต้องการความช่วยเหลืออีกด้วย

ตัวอย่างโครงการ One Gewog One Product Development Project (OGOP Model II) ที่กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้การสนับสนุนที่ประเทศภูฏาน

นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนายังได้ทำกิจกรรม Workshop เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนที่ยั่งยืนในประเทศสมาชิกของ APO ที่เข้าร่วมในครั้งนี้ อีกด้วย

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการศึกษาดูงาน OSM ในครั้งนี้ คือ การได้รับความรู้ความเข้าใจของ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือ SEP โดยผ่านแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการนำหลักการมาประยุกต์ใช้ เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมชุมชนที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังทำให้ได้เห็นความเชื่อมโยงของ SEP กับการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ อีกด้วย

